

УДК 373.2

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-248-259](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-248-259)

Волинець Юлія Олександрівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Інститут післядипломної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-3849-0821>.

Стаднік Надія Вікторівна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», м. Біла Церква, <https://orcid.org/0000-0002-2619-4419>.

Санковська Ірина Мечиславівна старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Інститут післядипломної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-1046-4808>.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В СУЧАСНОМУ ЗДО В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ОБСТАВИН

Анотація. У статті розкрито теоретико-методологічні засади організації партнерської взаємодії в сучасному закладі дошкільної освіти в умовах особливих обставин. Обґрунтовано актуальність проблеми налагодження ефективної партнерської взаємодії між педагогами та батьками як ключового чинника забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини раннього та дошкільного віку. Партнерство розглядається як особлива форма соціально-педагогічної взаємодії, що передбачає інтеграцію діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу, гармонізацію міжособистісних стосунків, спільне визначення цілей, форм і методів освітньої діяльності, а також узгодження управлінських і контрольних функцій. У статті, визначено низку ключових термінів: «особливі обставини»; «партнерство»; «партнерська взаємодія» (інтегрована діяльність педагогів, батьків і дітей, спрямована на гармонізацію міжособистісних стосунків, розвиток особистості дитини, формування її самосвідомості та здатності до самореалізації); «моделі взаємодії ЗДО і сім'ї» (структуровані підходи до організації співпраці, серед яких: інформаційно-консультативна модель, модель різнорівневої взаємодії, модель партнерських відносин, координаційна модель). Зазначено, що кожна з моделей має свої особливості, форми реалізації та очікувані результати, які сприяють формуванню у батьків психолого-педагогічної компетентності, активному залученню до освітнього процесу та створенню єдиного виховного простору. Особливу увагу приділено гнучкості освітніх програм у ЗДО, що проявляється в адаптації до

нових умов – впровадженні дистанційного навчання, змішаних форматів, індивідуалізованих підходів до освітньої взаємодії з дітьми та їхніми родинами. Така гнучкість забезпечує збереження цілісності освітнього процесу, підтримку розвитку дитини та ефективну комунікацію з родиною в умовах нестабільності, кризових ситуацій або змін у суспільстві. Партнерська взаємодія є не лише організаційною формою співпраці, а й ціннісною основою гуманістично-орієнтованої дошкільної освіти, яка сприяє формуванню соціального досвіду, свідомості, самосвідомості та здатності дитини до самовизначення і самореалізації.

Ключові слова: виховна взаємодія, дошкільна освіта, особливі обставини, партнерська взаємодія, заклад дошкільної освіти і сім'я, моделі взаємодії ЗДО і сім'ї, проектування взаємодії між ЗДО та батьками на засадах партнерських взаємин.

Volynets Yuliya Oleksandrivna Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Preschool and Primary Education, Institute of Postgraduate Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-3849-0821>.

Stadnik Nadiia Viktorivna Candidate of Pedagogical Sciences, senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education, Municipal Institution of the Kyiv Regional Council «Bila Tserkva Humanitarian and Pedagogical professional College», Bila Tserkva, <https://orcid.org/0000-0002-2619-4419>.

Sankovska Iryna Mechyslavivna senior lecturer of the Department of Preschool and Primary Education, Institute of Postgraduate Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-1046-4808>.

ORGANIZATION OF PARTNERSHIP INTERACTION IN MODERN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION IN THE CONDITIONS OF SPECIAL CIRCUMSTANCES

Abstract. The article reveals the theoretical and methodological foundations of organizing partnership cooperation in modern preschool education institutions under special circumstances. It substantiates the relevance of establishing effective partnership cooperation between teachers and parents as a key factor in ensuring the harmonious development of early childhood and preschool children. Partnership is seen as a special form of social and educational interaction that involves integrating the activities of everyone involved in the educational process, harmonizing interpersonal relationships, jointly defining the goals, forms, and methods of educational activities, and coordinating management and control functions. The article defines a number of key terms: «special circumstances»; «partnership»; «partnership

interaction» (integrated activities of teachers, parents, and children aimed at harmonizing interpersonal relationships, developing the child's personality, and forming their self-awareness and ability for self-realization); «models of interaction between early childhood education institutions and families» (structured approaches to organizing cooperation, including: an information and advisory model, a model of multi-level interaction, a model of partnership, and a coordination model). It is noted that each of the models has its own characteristics, forms of implementation, and expected results, which contribute to the formation of psychological and pedagogical competence in parents, their active involvement in the educational process, and the creation of a unified educational space. Particular attention is paid to the flexibility of educational programs in early childhood education institutions, which manifests itself in adaptation to new conditions – the introduction of distance learning, blended formats, and individualized approaches to educational interaction with children and their families. Such flexibility ensures the integrity of the educational process, supports child development, and facilitates effective communication with families in conditions of instability, crisis situations, or changes in society. Partnership interaction is not only an organizational form of cooperation, but also the value basis of humanistic-oriented preschool education, which contributes to the formation of social experience, consciousness, self-awareness, and the child's ability for self-determination and self-realization.

Keywords: educational interaction, preschool education, special circumstances, partnership interaction, preschool education institution and family, models of interaction between preschool education institutions and families, designing interaction between preschool education institutions and parents on the basis of partnership relations.

Постановка проблеми. У контексті сучасних реформ освітньої системи України відбувається суттєва трансформація ролі вихователя закладу дошкільної освіти, що охоплює переосмислення його професійних функцій та підвищення вимог до рівня компетентності й професіоналізму. Розвиток дошкільної освіти ускладнюється через масштабні зміни, які охоплюють майже всі компоненти освітнього середовища: оновлюються цілі, впроваджуються новітні технології, змінюється зміст навчання, з'являються інноваційні форми організації освітнього процесу, формується нова нормативно-правова база, удосконалюються механізми фінансування. Водночас відбувається перегляд вимог до педагогічних працівників та трансформація правового й економічного статусу закладів освіти.

У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти особливої значущості набуває налагодження партнерської взаємодії між педагогами та батьками. Така взаємодія повинна бути систематичною, структурованою та відповідальною, адже саме вона є основою для ефективного виховання дітей. Вихователю закладу дошкільної освіти (далі ЗДО) необхідно вибудовувати довірливі та партнерсько-орієнтовані стосунки з родинами вихованців, впроваджуючи різноманітні форми

комунікації з метою формування здорової, соціально адаптованої та гармонійно розвиненої особистості, особливо в умовах нестабільного соціального середовища. У зв'язку з цим дослідження присвячене організації партнерської взаємодії в сучасному ЗДО в умовах особливих обставин, яке є надзвичайно актуальним і відповідає потребам сьогодення.

Зміни, які пов'язані з воєнним станом, пандемією COVID-19, внутрішньою міграцією населення, зумовили необхідність переосмислення традиційних моделей комунікації між учасниками освітнього процесу. Саме тому, партнерство в ЗДО виступає як стратегія виживання, адаптації та розвитку в умовах нестабільності.

Установчі концептуальні засади професійної підготовки майбутніх педагогічних кадрів визначені низкою ключових нормативно-правових актів, зокрема Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту», Державним стандартом дошкільної освіти, Концепцією «Нова українська школа», а також іншими законодавчими та нормативними документами. У контексті реалізації принципів партнерської взаємодії нова редакція Закону України «Про освіту» передбачає впровадження індивідуальної освітньої траєкторії – унікального шляху розвитку особистісного потенціалу дитини, який формується з урахуванням її здібностей, інтересів, потреб, мотиваційних установок, можливостей та життєвого досвіду. Відповідно до чинних нормативних актів, на заклади дошкільної освіти покладено обов'язок здійснювати системну взаємодію з родинами вихованців, що включає чітко окреслений напрям партнерської співпраці між батьками та закладом дошкільної освіти.

У чинному законодавстві України закріплено положення, що передбачають активну участь батьків у формуванні та реалізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Зокрема, батьки мають право долучатися до організації освітнього середовища, ініціювати впровадження додаткових освітніх послуг, брати участь у прийнятті рішень, що стосуються змісту, форм і методів освітньої діяльності дітей раннього та дошкільного віку. Такий підхід сприяє формуванню партнерських взаємин між ЗДО та родинами, забезпечує врахування індивідуальних потреб дитини та створює умови для реалізації її особистісного потенціалу.

Відповідно до положень нового Закону України «Про освіту», заклади дошкільної освіти мають можливість узгоджувати з батьками організаційні аспекти своєї діяльності, зокрема встановлення гнучкого графіку діяльності, що дозволяє адаптувати освітній процес до реальних життєвих обставин родини. Така форма взаємодії є особливо актуальною в умовах соціальних викликів, нестабільності (або надзвичайних ситуацій), в умовах особливих обставин, коли потреби дітей і батьків можуть суттєво змінюватися.

Таким чином, нормативно-правова база створює передумови для реалізації принципів педагогіки партнерства, де батьки виступають не лише як спосте-

рігачі, а як активні учасники освітнього процесу, що сприяє підвищенню його якості, ефективності та гуманізації. Сучасні підходи до організації освітнього процесу в Україні визначають партнерську позицію та партнерську діяльність вихователя з дітьми раннього і дошкільного віку як основу безперервної безпосередньо-освітньої діяльності у ЗДО. Емоційне благополуччя дитини, її впевненість у собі, почуття захищеності, настроїв та життєві успіхи багато в чому залежать від того, як складаються її взаємини не лише з оточуючими однолітками, а й з дорослими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах реформування системи дошкільної освіти особливої актуальності набуває проблема організації партнерської взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, зокрема в умовах особливих обставин.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про наявність значного наукового доробку, присвяченого нашій проблемі партнерської взаємодії вихователів ЗДО з родинами вихованців. Зокрема, у працях Л. Артемової, З. Борисової, Н. Гавриш, Н. Голоти, А. Карнаухової, Н. Лубенець, О. Половіної, М. Стельмаховича розкриваються підходи до ефективної співпраці з батьками, що ґрунтується на принципах взаємоповаги, довіри, відкритого діалогу та спільної відповідальності.

Питання взаємодії між сім'єю та ЗДО, а також форми й методи організації освітньої діяльності з родинами, висвітлено у працях таких дослідників, як Ю. Волинець, А. Гончаренко, Н. Дятленко, Л. Козак, І. Кондратець, О. Кононко, В. Котирло, Т. Кулікова, С. Ладивір, О. Літіченко, Л. Меленець, С. Михальська, Т. Панченко, Н. Стаднік та ін. Їхні дослідження акцентують увагу на необхідності створення єдиного виховного простору, в якому батьки виступають активними учасниками освітнього процесу.

У сучасному науково-педагогічному дискурсі виховна взаємодія розглядається як складна форма соціальної комунікації, що охоплює різноманітні аспекти організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Її багатовимірність проявляється у різних концептуальних підходах, що відображають специфіку взаємодії між педагогом, дитиною та соціальним оточенням.

Так, у працях В. Грінченка, М. Грушевського, П. Куліша виховна взаємодія інтерпретується як форма спілкування, що забезпечує емоційний контакт і соціальну включеність дитини. С. Русова та Г. Ващенко розглядають її як виховну систему, що інтегрує структурні компоненти, спрямовані на формування цілісної особистості. Науковці М. Скрипник і О. Кіліченко трактують виховну взаємодію як спосіб організації освітнього процесу, що передбачає цілеспрямовану педагогічну діяльність [1].

У контексті гуманістичної педагогіки Р. Берне, К. Роджерс, Б. Джойс, Л. Тайлер акцентують увагу на виховній взаємодії як особливому виді діяльності, що базується на емоційній залученості та повазі до внутрішнього світу дитини. П. Кононенко визначає її як характеристику виховного процесу, що

відображає його змістові та динамічні параметри. І. Зязюн і Л. Крамущенко розглядають виховну взаємодію як сукупність виховних ситуацій, що виникають у процесі педагогічної практики. Н. Мойсеюк акцентує на взаємній активності вихователя і вихованця як ключовому чиннику ефективності освітнього процесу. І. Бех трактує виховання як процес, що в сучасному розумінні є системною діяльністю, спрямованою на розвиток особистісного потенціалу дитини [1].

Н. Голота та А. Карнаухова розглядають проєктування взаємодії між ЗДО та батьками на засадах партнерських взаємин як оптимальний шлях реалізації завдань виховання і розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Така взаємодія передбачає: повагу до особистості, доброзичливість і позитивне ставлення, довіру у стосунках, діалогічну взаємодію, взаємоповагу, розподілене лідерство (право вибору, відповідальність), а також дотримання принципів соціального партнерства [2].

Таким чином, виховна взаємодія в дошкільній освіті постає як багатогранне явище, що поєднує комунікативні, організаційні, емоційні та змістові компоненти, і є основою для формування партнерських відносин між усіма учасниками освітнього процесу.

Мета статті – дослідження особливостей організації партнерської взаємодії в сучасному ЗДО в умовах особливих обставин, визначення ефективних моделей співпраці та окреслення перспектив їх впровадження.

Виклад основного матеріалу. Партнерська взаємодія в дошкільній освіті ґрунтується на принципах суб'єкт-суб'єктного підходу, що передбачає рівноправність, взаємну повагу, довіру та спільну відповідальність між усіма учасниками освітнього процесу: педагогами, дітьми, батьками, адміністрацією, представниками громади. В основі партнерства лежить дитиноцентризм – орієнтація на потреби, інтереси та права дитини.

Партнерство в ЗДО є не лише формою комунікації, а й засобом формування соціального капіталу, розвитку емоційного інтелекту та забезпечення психологічної безпеки дитини [4, с.13-18].

У сучасних умовах виникає потреба в гнучких, адаптивних формах партнерської взаємодії, здатних забезпечити безперервність освітнього процесу, емоційну підтримку та соціальну згуртованість. Саме тому, психоемоційний стан учасників освітнього процесу в умовах кризи потребує особливої уваги. Партнерство стає інструментом стабілізації, ресурсом для подолання тривожності, ізоляції та дезорієнтації. Особливі обставини – це ситуації, що порушують звичний хід освітнього процесу: воєнні дії, надзвичайні ситуації, пандемії, внутрішнє переміщення сімей, соціальна дезадаптація.

Основними елементами партнерської взаємодії є: введення у ситуацію – запрошення до діяльності; організація простору діяльності у ЗДО; залучення вихователя ЗДО в активні форми освітньої діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку. Сучасний вихователь виступає не лише як педагог, а як фасилітатор – посередник, координатор, мотиватор. Складовими його

компетентності є: емоційна стійкість, комунікативна гнучкість, здатність до кризового реагування. Важливими є навички ведення змістовного діалогу, організації освітньої діяльності, індивідуального консультування.

Аналіз теоретичних джерел та практичного досвіду свідчить, що ЗДО функціонує як відкритий освітній простір, у межах якого педагогічний колектив здійснює активну взаємодію з родинами вихованців, а також із представниками інших соціальних інституцій. Така співпраця спрямована на задоволення освітніх потреб, реалізацію інтересів та забезпечення гармонійного розвитку кожної дитини.

Погоджуємось з науковцями, які у своїх педагогічних розвідках зазначали, що участь дитини в освітньому процесі ЗДО не звільняє сім'ю від відповідальності за її виховання, навчання та розвиток у домашньому середовищі. Родина не усувається від освітнього процесу, а навпаки – виступає активним суб'єктом, замовником педагогічного просвітництва.

Це передбачає надання батькам науково обґрунтованої інформації щодо вікових, психологічних особливостей дітей раннього та дошкільного віку, провідних видів дитячої діяльності, а також значення процесу соціалізації та адаптації як ключового чинника успішного особистісного становлення дитини на кожному етапі дошкільного дитинства. Адже, взаємодія педагогів з батьками дітей раннього і дошкільного віку передбачає взаємодопомогу, взаємоповагу та взаємодовіру, знання та облік вихователем умов сімейного виховання, а батьками – умов виховання у ЗДО [1; 2; 7].

Важливою складовою партнерської взаємодії є спільна зацікавленість батьків і вихователів у підтримці постійного контакту один з одним. Метою даної взаємодії є: встановлення партнерських відносин учасників освітнього процесу, залучення батьків до життя ЗДО, забезпечення процесу самопізнання й самоствердження дитини, створення для неї умов безпечного освітнього середовища для активної життєдіяльності на побутовому та культурному рівнях і сприяння набуттю неї соціального досвіду взаємодії з дорослими та однолітками.

В. Кириченко інтерпретує партнерську взаємодію як форму співробітництва між учасниками освітнього процесу, що має на меті розвиток і виховання особистості дитини. Така взаємодія реалізується через спільну діяльність педагогів, батьків і дітей, спрямовану на створення життєвого середовища та оволодіння способами культурної самореалізації в ньому [5, с. 66-70].

Зміст діяльності з батьками реалізується через різноманітні форми: інформаційно-просвітницькі; індивідуальні; групові (колективні); творчі та інформаційно-комунікаційні, які дають можливість взаємодіяти учасникам освітнього процесу в ЗДО та сприяти формуванню компетентностей дитини. Таким чином, професійне самовдосконалення вихователя ЗДО в умовах особливих обставин передбачає участь у тренінгах, вебінарах, майстер-класах, супервізіях, обміні досвідом, використання ресурсів дистанційного навчання тощо.

Дослідниці О. Коваленко, О. Літіченко слушно підкреслюють, що сім'я та ЗДО є двома провідними інститутами соціалізації, на які покладено ключову відповідальність за формування особистості дитини в період дошкільного дитинства. Якість їхньої взаємодії значною мірою визначає, чи відчуває дитина психологічний комфорт і захищеність як у родинному, так і в освітньому середовищі, чи формується в неї базова довіра до навколишнього світу, а також чи своєчасно вона опановує життєво необхідні навички та вміння [6].

Особливої уваги заслуговує застосування моделей партнерської взаємодії в освітньому процесі, зокрема з урахуванням зарубіжного досвіду. Одним із фундаментальних принципів голландської педагогіки є переконання, що розвиток дитини можливий лише за умови її емоційної та фізичної безпеки. Саме тому критерієм ефективності освітнього процесу виступає його безпечність та екологічність щодо потреб і стану дитини. Фінська модель дошкільної освіти, а також близька до неї естонська, базуються на ціннісних орієнтирах довіри, відкритості та партнерства. У цих системах освітня взаємодія позбавлена елементів конкуренції, що дозволяє створити гармонійне середовище для розвитку дитини, орієнтоване на співпрацю, підтримку та повагу до її індивідуальності [1].

Партнерська взаємодія між фахівцями дошкільної освіти та батьками вихованців розглядається нами як специфічна форма соціально-педагогічної співпраці, що ґрунтується на інтеграції зусиль усіх учасників освітнього процесу з метою забезпечення ефективного виховання і розвитку дітей раннього й дошкільного віку. Така взаємодія передбачає гармонізацію міжособистісних стосунків, орієнтованих на досягнення спільної мети, засвоєння конструктивного соціального досвіду у процесі комунікації та спільної діяльності, формування свідомості та самосвідомості дитини, а також розвиток її здатності до самовизначення і самореалізації.

Існує кілька ефективних моделей взаємодії між закладом освіти та родиною, які допомагають налагодити продуктивне співробітництво. Інформаційно-консультативна модель взаємодії закладу освіти з батьками характеризується використанням таких основних форм роботи, як навчання батьків, проведення батьківських університетів, тематичних класних зборів тощо. У межах цієї моделі діяльність освітнього закладу спрямована на формування у батьків системи психолого-педагогічних, фізіолого-гігієнічних і правових знань, а також на розвиток практичних умінь і навичок, необхідних для ефективного виховання дітей дошкільного віку.

На сучасному етапі розвитку освітньої практики дедалі більшого поширення набуває модель різнорівневої взаємодії між закладом освіти та сім'єю, яка орієнтована на підвищення ефективності виховного потенціалу освітнього процесу. Її впровадження зумовлене необхідністю забезпечення системної співпраці між педагогами та батьками, що сприяє гармонійному розвитку особистості дитини.

Розробники моделі виокремлюють три ключові етапи реалізації цього підходу:

- інформаційно-ознайомлювальний етап (передбачає формування у батьків уявлення про зміст, завдання та методи освітньої діяльності, ознайомлення з особливостями розвитку дітей дошкільного віку, а також створення умов для відкритого діалогу між педагогами і родинами);

- організаційно-діяльнісний етап (включає спільне планування та реалізацію виховних заходів, участь батьків у житті ЗДО, координацію дій щодо підтримки індивідуального розвитку дитини);

- аналітико-рефлексивний етап (спрямований на оцінювання результатів взаємодії, аналіз ефективності спільної діяльності, коригування освітніх стратегій та визначення перспектив подальшої співпраці). Актуальність розроблення моделі партнерських взаємин між закладом освіти та сім'єю зумовлена етапом становлення і розвитку теорії виховних систем. Зазначені моделі партнерської взаємодії передбачають рівноправну участь усіх суб'єктів освітнього процесу, що охоплює формулювання цілей і завдань, вибір оптимальних форм взаємодії, а також здійснення управлінських і контрольних функцій [7].

Проблема організації партнерської взаємодії в сучасному ЗДО в умовах особливих обставин набуває особливої актуальності на сучасному етапі розвитку суспільства. Вона постає як ключовий чинник забезпечення ефективного функціонування освітнього процесу, гармонізації взаємин між педагогами, дітьми та батьками, а також створення безпечного середовища для розвитку особистості дитини. Зазначені моделі партнерської взаємодії – інформаційно-консультативна, різнорівнева, партнерських відносин, координаційна – забезпечують різні рівні включення батьків у освітній процес, сприяють гармонізації міжособистісних стосунків і формуванню соціального досвіду дитини. У контексті сучасної педагогіки партнерство постає не лише як метод організації співпраці, а як ціннісна основа гуманістично-орієнтованої освітньої системи, що підтримує самореалізацію, самовизначення та розвиток творчого потенціалу кожного учасника освітнього процесу.

Для успішної організації партнерської взаємодії в сучасному ЗДО в умовах особливих обставин доречно звертати увагу на такі елементи, як:

- комунікація (регулярні зустрічі, онлайн-конференції, групи підтримки для батьків вихованців);

- спільне планування (залучення родин до освітніх проєктів, свят, тематичних тижнів);

- психологічна підтримка (створення освітнього безпечного середовища для дітей і дорослих, робота з емоційним станом);

- гнучкість (адаптація програм до нових умов – дистанційне навчання, змішані формати освітньої діяльності, індивідуальні підходи до організації освітньої взаємодії).

Таким чином, в умовах війни, евакуації, втрати стабільності, ЗДО стає не просто освітнім закладом, а місцем емоційного відновлення. Дитина, яка

відчуває підтримку з боку дорослих, швидше адаптується, соціалізується, розвивається і зберігає внутрішню рівновагу. А батьки, які залучені до освітнього процесу, стають союзниками педагогів у вихованні.

Для вихователів ЗДО розроблені практичні поради щодо організації партнерської взаємодії з батьками в умовах особливих обставин – війни, кризи, соціальної нестабільності, які базуються на сучасних освітніх підходах та реальних прикладах сучасних ЗДО нашої країни.

1. Будуйте довіру через відкриту комунікацію:

- проводьте регулярні зустрічі з батьками – онлайн або офлайн;
- використовуйте месенджери, блоги, групи у соцмережах для щоденного зв'язку;
- діліться не лише планами, а й емоціями, переживаннями – це створює атмосферу єдності.

2. Залучайте родини до освітнього процесу:

- організовуйте спільні проєкти: «Мій родинний герб», «Казка від бабусі», «День професій»;
- запрошуйте батьків до участі в майстер-класах, читаннях, творчих заходах.

3. Створюйте безпечне середовище для дітей:

- впроваджуйте вправи на емоційне розвантаження: дихальні техніки, арт-терапію, казко терапію;
- забезпечуйте стабільність освітнього процесу впродовж дня, ритуалів, знайомих предметів – це дає дітям відчуття впевненості у власних діях.

4. Підтримуйте педагогів і себе:

- внутрішня підтримка колективу – обов'язкова. Проводьте «години довіри», обговорення труднощів;
- залучайте психолога або створюйте міні-групи емоційної підтримки.

5. Адаптуйте освітній процес до реалій:

- використовуйте гнучкі форми освітньої взаємодії: змішані формати, індивідуальні завдання, дистанційні зустрічі;
- враховуйте, що деякі діти можуть бути з родин внутрішньо переміщених осіб, у стресі або мати особливі потреби.

6. Формуйте культуру партнерства:

- пояснюйте батькам, що вони – не просто спостерігачі, а активні учасники розвитку дитини;
- визначайте спільні цілі, обговорюйте очікування, домовляйтесь про правила взаємодії.

Таким чином, зазначимо, що партнерство починається з людяності, а партнерська взаємодія – це не додаткова опція, а необхідність. У сучасному ЗДО в умовах особливих обставин організація партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу є основою розвитку, адаптації та стійкості. Співпраця – це не лише про спільні дії, а про спільну відповідальність за майбутнє наших дітей.

Висновки. Матеріали статті можуть бути використані педагогами ЗДО в освітній діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку при розробленні освітніх програм, вихователями-методистами при розробленні методичних рекомендацій вихователям та психологам сучасного ЗДО в умовах особливих обставин, а також у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. В умовах особливих обставин (воєнний стан, пандемія, соціальні виклики) партнерство набуває нових форм, зокрема дистанційної взаємодії, гнучких моделей комунікації та індивідуалізованого підходу. Перспективними напрямками наших подальших досліджень є розробки ефективних моделей партнерства в умовах кризових ситуацій; вивчення впливу партнерської взаємодії на емоційний стан та розвиток дитини раннього та дошкільного віку; створення інноваційних інструментів для залучення батьків до освітнього процесу; аналіз цифрових платформ як засобу підтримки партнерської взаємодії.

Література:

1. Волинець Ю., Стаднік Н., Панченко Т. Організація партнерської взаємодії учасників освітнього процесу у групах раннього віку закладу дошкільної освіти. *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2023. (15(33)). С. 120–132.
2. Голота Н. М., Карнаухова А. В. Формування готовності майбутніх педагогів до організації партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2020. (2 (63)). С. 35–41.
3. Гриньова М. Виховання емпатії як лідерської якості особистості. *Педагогіка партнерства в умовах модернізації дошкільної освіти: теорія та практика*: збірник тез Всеукраїнської науко-практичної онлайн конференції (23 листопада 2021 р., м. Одеса). Умань: Візаві, 2021. С. 13–18.
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Кириченко В. І. Логіко-семантичний аналіз поняття «партнерська взаємодія загальноосвітнього навчального закладу». *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2011 рік / [За ред. О. В. Сухомлинської, І. Д. Беха, Г. П. Пустовіта, О. В. Мельника ; літ. ред. І. П. Білоцерківцев]. Івано-Франківськ: Типовіт, 2012. Вип. 2. 352 с.
6. Літченко О., Коваленко О. Сучасний погляд на розвивальне середовище для дітей раннього і дошкільного віку. *Grail of science* (34). 2023. С. 317–322.
7. Стаднік Н. В., Матушевська О. В. Партнерська взаємодія фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: науково-методичний комплект: у 4-х частинах. Концептуальні засади партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців: науково-методичний посібник. КНЗ КОР «КОПОПК». Біла Церква. 2019. Частина 1. 50 с.

References:

1. Volynets, Yu., Stadnik, N., Panchenko T. (2023) Orhanizatsiia partnerskoi vzaiemodii uchashchiv osvithnoho protsesu u hrupakh rannoho viku zakladu doshkilnoi osvity [Organization of partnership interaction between participants in the educational process in early age groups of a preschool educational institution]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky* (Seriia «Pedagogika», Seriia «Psychologhiia», Seriia «Medytsyna»). (15(33)). S. 120–132 (in Ukrainian).

2. Holota, N. M., Karnaukhova, A. V. (2020) Formuvannia hotovnosti maibutnikh pedahohiv do orhanizatsii partnerskoi vzaiemodii mizh uchashnykamy osvithnoho protsesu [Formation of readiness of future teachers to organize partnership interaction between participants in the educational process]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. (2 (63)). S. 35–41. (in Ukrainian).

3. Hrynova, M. (2021) Vykhovannia empatii yak liderskoi yakosti osobystosti. [Nurturing empathy as a leadership quality of a person] *Pedahohika partnerstva v umovakh modernizatsii doshkilnoi osvity: teoriia ta praktyka: zbirnyk tez Vseukrainskoi nauko-praktychnoi onlain konferentsii* (23 lystopada 2021 r., m. Odesa). Uman : Vizavi. S. 13–18 (in Ukrainian).

4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» (2017) [Law of Ukraine «On Education»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian).

5. Kyrychenko, V. I. (2012) Lohiko-semantychnyi analiz poniattia «partnerska vzaiemodiia zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu» [Logical-semantic analysis of the concept of «partnership interaction of a general educational institution»]. *Suchasnyi vykhovnyi protses: sutnist ta innovatsiinyi potentsial: materialy zvit. nauk.-prakt. konf. In-tu problem vykhovannia NAPN Ukrainy za 2011 rik* / [Za red. O. V. Sukhomlynskoï, I. D. Bekha, H. P. Pustovita, O. V. Melnyka ; lit. red. I. P. Bilotserkivets]. Ivano-Frankivsk: Typovit. Vyp. 2. 352 s. (in Ukrainian).

6. Litichenko, O., Kovalenko, O. (2023) Suchasnyi pohliad na rozvyvalne seredovyshche dlia ditei rannoho i doshkilnoho viku [A modern view of the developmental environment for early and preschool children]. *Grail of science* (34). S. 317–322 (in Ukrainian).

7. Stadnik, N. V., Matushevska, O. V. (2019) Partnerska vzaiemodiia fakhivtsiv doshkilnoi osvity i batkiv vykhovantsiv [Partnership between preschool education specialists and parents of pupils]: naukovy-metodychnyi komplekt: u 4-kh chastynakh. Kontseptualni zasady partnerskoi vzaiemodii fakhivtsiv doshkilnoi osvity i batkiv vykhovantsiv: naukovy-metodychnyi posibnyk. KNZ KOR «KOIPOPК». Bila Tserkva. Chastyna 1. 50 s. (in Ukrainian).